

Sandnes - i sentrum for
framtiden

Kvalitetsplan for barnehagene i Sandnes 2015 - 2018

SANDNES KOMMUNE

Innhold

INNLEDNING	2
Formål	2
Barnehagebarn om kvalitet	3
Nøkkeltall	4
Sentrale lovkrav og føringer	4
Barnehagekvalitet i Sandnes. Innhold, struktur og rammer	5
KVALITETSMÅL OG INNSATSOMRÅDER	5
Kvalitetsmodellen.....	5
Hovedmål /resultatkvalitet:	7
Barnehagen skal være et godt sted å være.	7
Omsorg, danning, lek og læring danner grunnlag for en god barndom og et godt livsløp	7
For barnehagene i Sandnes betyr dette:	7
A. Hvert barn skal oppleve vennskap i barnehagen	7
B. Barn skal hver dag bli sett, bli anerkjent og oppleve mestring.	7
C. Barn i risiko for skjevutvikling skal identifiseres og få tidlig hjelp	7
D. Barnehageoppholdet skal gi barn tro på seg selv og sin framtid.	7
E. Barna skal utfra sine forutsetninger være klar for neste trinn i sitt læringsløp.	7
Mål for innholdskvalitet:	7
Mål for prosesskvalitet:	7
Mål for strukturkvalitet:.....	8
INNSATSOMRÅDER OG TILTAK	8
KVALITETSSIKRINGSSYSTEM	10
Kommunaldirektørens oppfølging av barnehagene	10
Møter / annen oppfølging av enhetsledere.....	10
Dialogmøter	10
Intern kontrakt	10
Medarbeiderundersøkelser	10
Ledersamtaler/ medarbeidersamtaler.....	10
Kompetanseplaner	11
Barnehagens kvalitetsanalyse	11
Tilsyn	11
Tilsyn gjennom egenrapportering.....	11
Stedlig tilsyn	11

Hendelsesbasert tilsyn	11
Barnehagens årsplan	11
Årsmeldingsrapportering 15.12 til Utdanningsdirektoratet	11
Rapporteringer	11
BaRM	11
Kvalitetsmelding for barnehageområdet	11
Annet	12
Brukerundersøkelser	12
Oppfølging - lovendringer / statlige føringer	12
Barnehagens kvalitetsanalyse jfr kvalitetsplanens innsatsområder	12

INNLEDNING

Formål

Kvalitetsplan for barnehagene i Sandnes er et dokument hvor barnehageeier gir retning og setter mål. Disse målene danner grunnlag for og sikrer kvalitetsutviklingen i barnehagene.

Litt over 50 % av barnehageplassene i Sandnes er i private barnehager. Kommunen legger til rette for at private barnehager nytter dette dokumentet i sin kvalitetsutvikling og inkluderer dem i aktiviteter knyttet til den.

Kvalitetsplanen skal være et levende dokument for den enkelte barnehagen i planleggings-, vurderings- og evalueringsarbeidet. Den skal være synlig i barnehagens planer og nedfelles i praksis.

Planen er et utgangspunkt for barnehageeiers oppfølging av barnehagene.

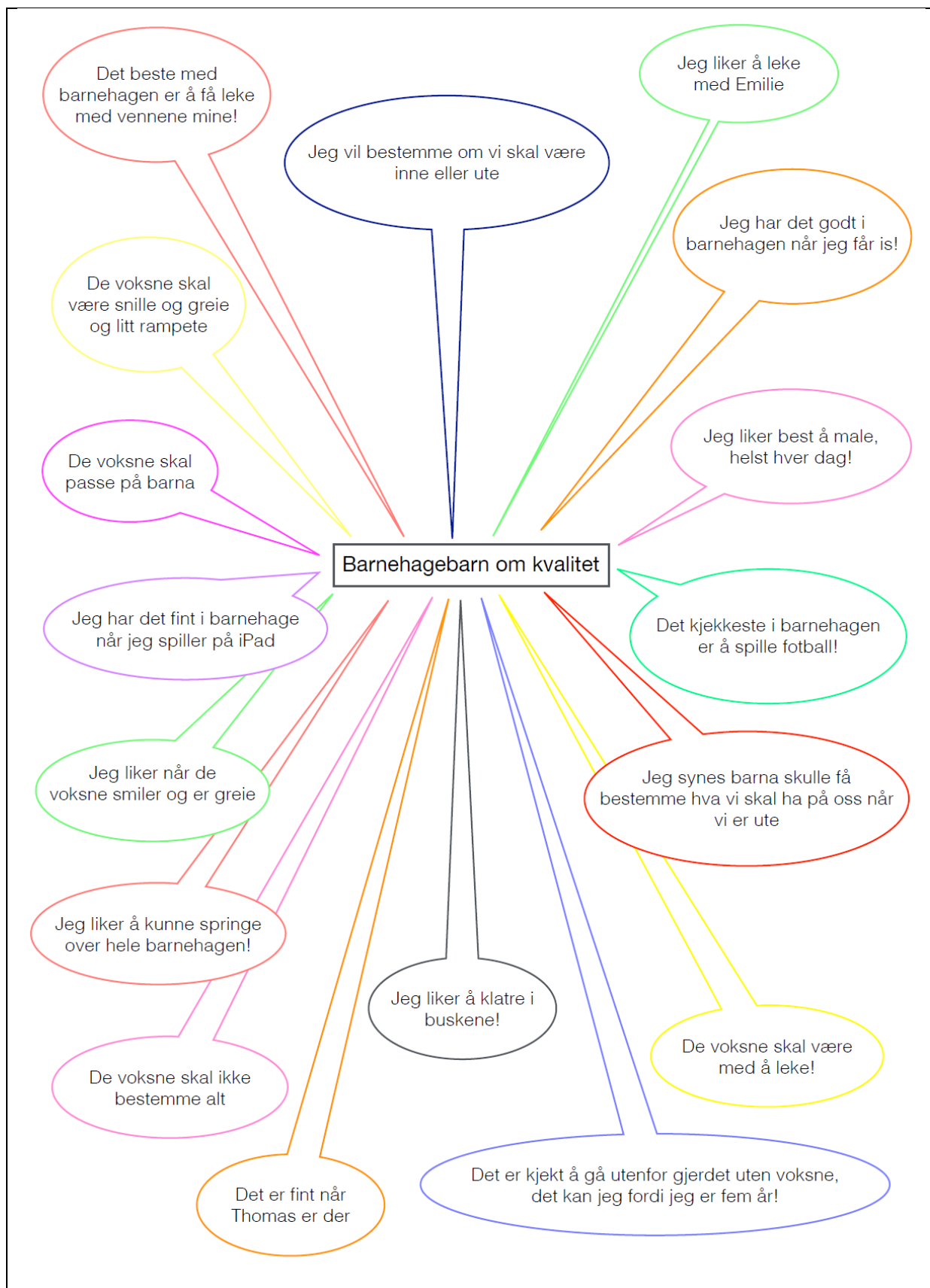
Barnehager er en av kommunens sentrale grunntjenester for tidlig innsats. Den skal bidra til at alle barn og unge får en god oppvekst. Barnehage og skole skal sammen gi alle barn like muligheter for å oppleve mestring og danne positive relasjoner. Det er derfor avgjørende at planarbeidet og oppfølgingen av planen legger til rette for helhet og sammenheng i overgangen både i barnehage og skole.

Det skal årlig legges frem en kvalitetsmelding for Utvalg for kultur og oppvekst som gir en status og evaluering av målene i kvalitetsplanen.

Det har vært bred involvering i utarbeidelsen av planen. Alle ansatte i barnehagene, foreldrerepresentantene i barnehagenes samarbeidsutvalg, barnehagebarna og politikere i Utvalg for kultur og oppvekst har hatt muligheten til å bidra med innspill til målformuleringer i dialogkonferanser.

Denne planen er en revidering og videreutvikling av gjeldende [kvalitetsplan for barnehagene i Sandnes](#). Planen ble vedtatt i Utvalg for Kultur og oppvekst i 2010,

Barnehagebarn om kvalitet

Nøkkeltall

	Nøkkeltall	Utviklingstrekk
Innbyggertall 0-5 år pr 1.1.2014	6 619 barn 0-5 år	Forventet økning i barnetall pr 2018 til 7 206
Antall barnehager pr. 1.1.2015	Antall barnehager i barnehageåret 2014/15 er 63(ekskl åpne bhg) hvorav 25 er kommunale	Det er behov for å etablere barnehager fortløpende
Antall barn i sandnesbarnehagene, pr 15.12.2014	4 932 barn hadde barnehageplass	Veksten vil variere mellom 100 og 200 barn pr. år, som vil gi behov for gjennomsnittlig 148 plasser pr. år.
Andel minoritetspråklige barn i barnehage høsten 2014	17- 18 % av barna i barnehagene er minoritetspråklige.	Pr 15.12.2013 gikk 68 % av minoritetspråklige barn i Sandnes i barnehage (SSB)
Ansatte i kommunale barnehager høst 2014. Andel barnehagelærere med dispensasjon fra utdanningskravet	Totalt antall ansatte 539 17 % dispensasjoner	Nedgang i dispensasjoner: Pr 15.12.14 - 17 % av bhg-lærere med dispensasjon fra krav. Pr 15.12.13 - 25 %
Pr 31.12.2014 antall barnehagebarn som mottar spesialpedagogisk hjelp eller støttetimer	149 barn	Andel barn som tildeles spesialpedagogisk hjelp er økende

Kilder: Økonomiplan 2015-2018, Kommunens årsrapport 2013, Barnehagebyggplan, Resultatvurderinger, SSB og manuelle tellinger.

Sentrale lovkrav og føringer

Kvalitetsplanen skal ivareta krav og målsettinger i [Lov om barnehager](#) med [Rammeplan](#) for barnehager.

De mest sentrale statlige krav og føringer som direkte omhandler kvalitet er: [Stortingsmelding nr 41 \(2008 – 2009\)](#): «Kvalitet i barnehagen».

Denne meldingen holder fram følgende tre overordnede mål:

- Sikre likeverdig og høy kvalitet i alle barnehager
- Styrke barnehagen som læringsarena
- Alle barn skal få delta aktivt i et inkluderende fellesskap

Andre sentrale dokumenter og statlige føringer:

- [NOU 2010:7](#) Mestring og mangfold,
- [NOU 2010:8](#) Med forskertrang og lekelyst
- [NOU 2009:18](#) Rett til læring,
- [NOU 2012:1](#) Til barns beste
- [Stortingsmelding 24, 2012-2013](#) Framtidens barnehage
- [Strategi for kompetanse og rekruttering \(2014-2020\)](#) Utdanningsdirektoratet
- Utdanningsdirektoratet 2014 - [Ståstedsanalyse](#)

[OECD 8 \(2012\) «Starting strong III»](#) omhandler også kvalitet i barnehagesektoren.

Denne rapporten anbefaler fem tiltak for å sikre god kvalitet i barnehagetilbudet:

- Fastsett kvalitetsmål og reguler tilbudet
- Utvikle og implementere planer og kvalitetsstandarder
- Sikre god kunnskap hos ansatte og et godt arbeidsmiljø i barnehagene
- Involver familier og nærsamfunn
- Sats på forskning og forbedre tilsyn og tilgang på data

Barnehagen er i en unik posisjon i forhold til tidlig innsats. Internasjonal og nasjonal forskning viser at tidlig innsats gir stor gevinst. Barn som har gått i gode barnehager, har større sjanser for å lykkes i utdanning og arbeidsliv enn barn som ikke har gått i barnehage. En slik positiv virkning på et barns utvikling og utdanningsløp gir dermed også en samfunnsøkonomisk uttelling. Se samfunnsøkonom Mari Reges artikkel i vedlegg til [NOU 2009:10, s 307](#).

Barnehagekvalitet i Sandnes. Innhold, struktur og rammer

Kvalitet i våre barnehager innebærer at hvert barn skal oppleve vennskap, anerkjennelse, omsorg og mestring. De voksne skal være sensitive og anerkjenne det enkelte barn. Sensitive voksne er en forutsetning for å se og bistå sårbare barn og for å bidra til å gjøre det enkelte barn klar for skole. Voksne i barnehagen skal legge til rette for at barn skal oppleve mestring. De skal møtes og involveres på en måte som bidrar til å bygge deres selvtillit og gir dem tro på seg selv. Utøvelse av voksenrollen, i forståelse og nært samarbeid med barnas hjem, er nøkkelfaktoren for en kvalitetsbarnehage.

I [økonomiplan 2015-2018](#) utpekes følgende områder for fokus:

- Fortsatt fokus på nødvendig kompetanse.
- Styrke lederrollen.
- Arbeide for å øke andel barnehagelærere og spesialpedagoger.
- Utdanne egne assistenter til fagarbeidere.
- Styrke norskkompetansen til ansatte med annen språklig bakgrunn.

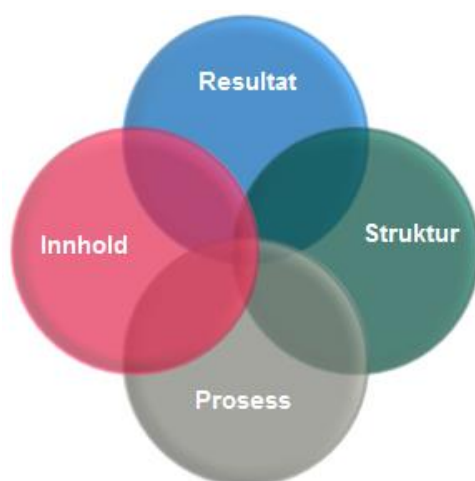
Disse områdene gjenspeiler status, utviklingstrekk, styrker og utfordringer på barnehageområdet som har lagt føringer for denne kvalitetsplanen.

Kommunen ble i april 2015 valgt ut til å delta i Kunnskapsdepartementets satsing for å styrke realfagskompetansen hos barn og unge. Dette prosjektet involverer både barnehage og skole.

KVALITETSMÅL OG INNSATSOMRÅDER

Kvalitetsmodellen

Sandnes kommunes plan for kvalitet i barnehagene er bygget opp etter en kvalitetsmodell som definerer fire ulike typer kvaliteter. Sammen gir disse fire områdene et bilde av hvilke faktorer som er viktige for kvalitetsbarnehagen. Modellen er bygget opp etter [en rapport om kvalitet i barnehager](#) utarbeidet av Clearinghouse, fra side 9.

Struktur, målformuleringer og innhold i planen er bygget opp etter kvalitetsmodellen og skal møte gjeldende krav i lov og forskrifter:

For å nå disse målene er følgende innsatsområder valgt for perioden 2015 – 2018:

Språk og kommunikasjon

Realfag / Antall rom og form

Ledelse

Relasjonskompetanse

Tidlig innsats

Hovedmål /resultatkvalitet:

Barnehagen skal være et godt sted å være.
Omsorg, danning, lek og læring danner grunnlag for en god barndom og et godt livsløp

For barnehagene i Sandnes betyr dette:

- A. Hvert barn skal oppleve vennskap i barnehagen
- B. Barn skal hver dag bli sett, bli anerkjent og oppleve mestring.
- C. Barn i risiko for skjevutvikling skal identifiseres og få tidlig hjelp
- D. Barnehageoppholdet skal gi barn tro på seg selv og sin framtid.
- E. Barna skal utfra sine forutsetninger være klar for neste trinn i sitt læringsløp.

For å oppnå hovedmålet skal innholdet bygge på følgende:

Mål for innholdskvalitet:

Barnehagens innhold skal utformes slik at hvert enkelt barn får opplevelser og erfaringer til støtte for sin utvikling, læring og danning

- A. Barnehagen skal bidra til at barna får utvikle sosial kompetanse og språkkompetanse som grunnleggende ferdigheter for all læring og utvikling. Minoritetspråklige barn skal ha et særlig fokus
- B. Med utgangspunkt i barns lek, skaperglede, undring og utforskertrang, skal barna få erfaring med og kompetanse på de ulike fagområdene i Rammeplanen
- C. Barna skal medvirke i valg av innhold

Mål for prosesskvalitet:

Samspill og dagliglivets hendelser kjennetegnes av medvirkning, lek og andre meningsfylte aktiviteter. Barnehagen skal være en læringsarena

- A. De ansatte skal ivareta barns behov for omsorg og støtte i sin utvikling
- B. Barnehagen skal ha en pedagogisk praksis som synliggjøres i det daglige arbeidet med barn og foreldre
- C. Barnehagen skal fremme inkludering og likeverd og forebygge mobbing
- D. Barnehagen skal sikre at foreldre gis mulighet for medvirkning i innholdet i barnehagedagen og i langsiktig planlegging

Mål for strukturkvalitet:

Barnehagens rammebetingelser skal støtte barnas trivsel og fremme læring og utvikling.

- A. Fysisk miljø skal være tilpasset barnegruppens behov
- B. Barnehagen skal ha et stabilt, dedikert og kvalifisert personale.
- C. Ledelse som sikrer at organisering, planlegging og struktur i barnehagen ivaretar barnegruppen og det enkelte barns behov
- D. Sikre at barn og familier i risiko og barn med særlige behov blir sett og hjulpet så tidlig som mulig i barnehagen og/eller gjennom samarbeid med andre instanser

INNSATSOMRÅDER OG TILTAK

Hver barnehage utarbeider egne strategier i tråd med innsatsområdene.

Språk og kommunikasjon	
Barnehagen skal bidra til at barna får utvikle sosial kompetanse og språkkompetanse som grunnleggende ferdigheter for all læring og utvikling. Minoritetspråklige barn skal ha særlig fokus	
Tiltak	Ansvar
Kartlegge barnehagens språkmiljø	Styrer og pedagogisk leder
Utarbeide en plan for systematisk og målrettet arbeid med språk. Plan og praksis skal bygge på Språktrappen for Sandnes	Styrer og pedagogisk leder
Legge til rette for lek som metode for språkutvikling	Alle ansatte
Ha språkutviklende kommunikasjon med barna	Alle ansatte
Sikre god kunnskap om barns språkutvikling	Barnehageeier, styrer, pedagogisk leder, FBU og PPT
Tilby kurs og kompetanse om språk og kommunikasjon	Barnehageeier, FBU og PPT

Realfag / antall rom og form	
Barnehagebarn skal gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikle sin matematiske kompetanse	
Tiltak:	Ansvar:
Øke realfagskompetansen gjennom 4 barnehagers deltakelse i Realfagsprosjektet.	Barnehageeier, styrer
Utarbeide lokal realfagsstrategi	
Opplæring og etablering av lærende nettverk for å spre kompetansen og satsingen til alle barnehager	

Ledelse

Ledelse som sikrer at organisering, planlegging og struktur i barnehagen ivaretar barne-gruppen og det enkelte barnets behov

Tiltak	Ansvar
Arbeide i tråd med kommunens lederstrategi og kommunisere kommunens og barnehagens visjon	Styrer
Lede en organisasjon i utvikling	Styrer og Pedagogisk leder
Arbeide for godt arbeidsmiljø og nærvær	Styrer
Sikre effektiv bruk av budsjett og ressurser	Styrer
Kartlegge utviklings- og kompetansebehovene til styrere og pedagogiske ledere	Barnehageeier og styrer
Sikre en systematisk lederopplæring	Barnehageeier
Plan for veiledning av ansatte	Styrer og Pedagogisk leder
Pedagogisk ledelse som sikrer at mål i barnehagelov med rammeplan nås	Styrer og Pedagogisk leder

Relasjonskompetanse

De ansatte skal ivareta det enkelte barns behov for omsorg og støtte i sin utvikling, med særlig fokus på barnets emosjonelle utvikling

Sikre kunnskap og handlingskompetanse om utviklingsstøttende samspill mellom voksne og barn..	Barnehageeier, Styrer, Pedagogiske ledere
Utvikle et trygt voksenmiljø som gir rom for tilbakemelding og utvikling	Styrer - alle ansatte
Bli bevisst, reflektere, og videreutvikle egen rolle som omsorgsperson i barnehagen	Alle ansatte
Sørge for at alle barn deltar i lek som gir samspillserfaring og er viktig bidrag for utvikling av sosial kompetanse/relasjonskompetanse.	Alle ansatte

Tidlig Innsats

Sikre at barn i risiko for skjevutvikling, deres familier, samt barn med særlige behov blir sett og og hjulpet så tidlig som mulig i barnehagen og/eller gjennom samarbeid med andre instanser

Kommunens rutiner for tidlig innsats i barnehagene følges og tilpasses den enkelte barnehage	Styrer - alle ansatte
Sikre nødvendig kunnskap og handlingskompetanse for å oppdage og bistå sårbare, barn med utfordringer ifh til sin emosjonelle utvikling barn og barn med særlige behov	Styrer – alle ansatte, barnehageeier
Sikre kunnskap om og involvere andre aktuelle samarbeidsinstanser straks dette er nødvendig	Styrer - barnehageeier

KVALITETSSIKRINGSSYSTEM

Kommunens kvalitetssikringssystem er bygget opp av ulike elementer som i sum skal sikre oppfølging av enhetene og nødvendig tilrettelegging av barnehageeier slik at kommunens krav og målsettinger i [Lov om barnehager](#) med [Rammeplan](#) nås.

Kommunaldirektørens oppfølging av barnehagene	
	Ansvarlig / involvert
Møter / annen oppfølging av enhetsledere Kommunaldirektøren har månedlig møter med sine enhetsledere på gruppenivå. Det lages årsplan for disse møtene. Møteformer: Møter med styrere i kommunale barnehager Møter med styrerne og lederne for de andre enhetene innenfor området Møter med alle styrere i privat og kommunale barnehager	Kommunaldirektør
Dialogmøter Det gjennomføres dialogmøte mellom ledergruppene i barnehagen og representant fra kommunaldirektøren. Måloppnåelse og erfaringer fra foregående års intern kontrakt og barnehagens egenrevisningsskjema gjennomgås og nye mål settes.	Kommunaldirektør
Intern kontrakt Utarbeides årlig gjennom dialog mellom leder og kommunaldirektør med mål for barnehagen. Bla vurderinger fra forutgående dialogmøter ligger til grunn for nye målformuleringer	Kommunaldirektør
Medarbeiderundersøkelser Det foretas jevnlig medarbeider- undersøkelser i kommunen. Det lages handlingsplaner for hver barnehage.	Alle enheter. Oppfølging av kommunaldirektør
Ledersamtaler/ medarbeidersamtaler Kommunaldirektør gjennomfører årlige ledersamtaler med lederne. Lederne har medarbeidersamtaler med sitt personale	Kommunaldirektør

<p>Kompetanseplaner Kommunaldirektøren utarbeider en felles kompetanseplan for barnehagene som skal sikre nødvendig kompetanse på området.</p> <p>Enhetene lager kompetanseplaner som legges fram for kommunaldirektøren og Hamu.</p>	<p>Alle enheter</p> <p>Kommunaldirektør</p>
<p>Barnehagens kvalitetsanalyse Personalgruppene skal i forkant av dialogmøter foreta en kvalitetsanalyse i hht planens innsatsområder.</p>	<p>Styrer</p>
<p>Tilsyn</p>	
<p>Tilsyn gjennom egenrapportering. Annet hvert år i kommunale og private barnehager.</p>	<p>Kommunaldirektør/ tilsynsmyndighet</p>
<p>Stedlig tilsyn Hvert 4. år i kommunale og private barnehager</p>	<p>Kommunaldirektør/ tilsynsmyndighet</p>
<p>Hendelsesbasert tilsyn</p>	<p>Kommunaldirektør/ tilsynsmyndighet</p>
<p>Barnehagens årsplan Skal utarbeides etter lov og forskrift og sendes tilsynsmyndighet</p>	<p>Barnehagene</p> <p>Kommunaldirektør/ tilsynsmyndighet</p>
<p>Årsmeldingsrapportering 15.12 til Utdanningsdirektoratet Aktivitetsrapportering som gir grunnlag for statlig overføring kommende år. Den danner også grunnlag for tilsyn i forhold til pedagogressurs, dispensasjoner, tilstrekkelig lekeareal og bemanning.</p>	<p>Budsjett og analyse</p> <p>Kommunaldirektør</p> <p>Barnehagene</p>
<p>Rapporteringer</p>	
<p>BaRM Gjennom kommunens balanserte målstyring, rapporterer lederne månedlig til kommunaldirektør.</p>	<p>Alle enheter</p> <p>Oppfølging av kommunaldirektør</p>
<p>Kvalitetsmelding for barnehageområdet Evaluering av kvalitetsplan legges fram for politisk utvalg årlig</p>	<p>Kommunaldirektør</p>
<p>Resultatvurdering Enhetene skriver hvert år resultatvurdering som legges fram for politisk utvalg sammen med felles resultatvurdering på barnehageområdet.</p>	<p>Alle enheter</p> <p>Oppfølging kommunaldirektør</p>

Annet	
Brukerundersøkelser Enhetene gjennomfører relevante brukerundersøkelser som kommunaldirektør legger til rette for	Kommunaldirektør Barnehagene
Oppfølging - lovendringer / statlige føringer Kommunaldirektør har ansvar for å holde seg orientert om lovendringer/statlige føringer med mer for å sikre at endringer og føringer blir kjent i tjenesteområdet og ned i de aktuelle enheter. Denne aktivitet innebærer og en oppfølging av at kvalitetssikring ift aktuelle enheter foretar justeringer og forbedringer i tråd med lovkrav og føringer.	Kommunaldirektør

Barnehagens kvalitetsanalyse jfr kvalitetsplanens innsatsområder

Dette skjema skal nyttes av barnehagens personalgruppe for å vurdere barnehagens måloppnåelse i forhold til kvalitetsplanens innsatsområder i forkant av årlige dialogmøter og utarbeiding av enhetens internkontrakt.

- Grønt betyr at barnehagens praksis oppfyller kvalitetskrav
- Gul betyr at barnehagens praksis bør bli bedre
- Rødt betyr at barnehagen ikke oppfyller kvalitetskravet. Tiltak er nødvendig

Språk og kommunikasjon	1	2	3	4	5	6
Vi har kartlagt barnehagens språkmiljø						
Vi har en plan for systematisk og målrettet arbeid med språk						
I vår barnehage får barn med sen språkutvikling tidlig og god hjelp						
Vi nytter språktrappa som verktøy i språkarbeidet i barnehagen						
I vår barnehage nytter vi leken som metode for barns språkutvikling						
Vi gjennomfører språkutviklende samtaler med barna						

Vi har god nok kunnskap om barns språkutvikling						
Vi har deltatt på kurs og kompetansetiltak om språk og kommunikasjon						
Realfag / antall rom og form	1	2	3	4	5	6
Barnehagebarn får erfaring i å utforske og leke med tall og form						
Barnehagebarn tilegner seg gode og anvendbare matematiske begrep						
Barnehagebarn erfarer og leker med form, mønster, størrelse og mål						
Ledelse	11	2	3	44	5	6
Vi arbeider i tråd med kommunens lederstrategi og barnehagens visjon						
Barnehagen er en organisasjon i utvikling						
Det er en felles forståelse for rolle- og ansvarsfordeling i vår barnehage						
Vår medarbeidertilfredshet er i tråd med kommunens mål.						
Vårt sykefravær er i tråd med kommunens mål om nærvær.						
Vi har plan for veiledning av ansatte						
Relasjonskompetanse	1	2	3	4	5	6
I vår barnehage har vi kunnskap og handlingskompetanse om utviklingsstøttende samspill mellom voksne og barn, og barn i mellom						
I vår barnehage legger vi til rette for lek som gir samspillserfaring og utvikling av sosial kompetanse						
Vi har trygt voksenmiljø som gir rom for tilbakemelding og utvikling						
I vår barnehage er vi bevisst, reflekterer og videreutvikler egen rolle som omsorgsperson i barnehagen						

Tidlig innsats	1	2	3	4	5	6
Vi har tilpasset våre rutiner for tidlig innsats til kommunens						
Vi tilrettelegger for at ansatte på delta opplæring i Tidlig Innsats						
Barnehagen har nødvendig kunnskap og handlingskompetanse for å oppdage og bistå sårbare barn og familier, herunder kunnskap om å identifisere og bistå barn med bekymring ifht emosjonell utvikling						
Barnehagen har kunnskap om og involverer andre aktuelle samarbeidsinstanser straks det er nødvendig						